

Päätökset ja kirjelmät sekä kokouksessa kuultavat selostukset

Päätösehdotus

Elinvoimajohtaja Heinaro Mervi

Kaupunginhallituksen työllisyys- ja kotoutumisjaosto merkitsee tiedoksi selostusosassa mainitut päätökset ja kirjelmät sekä kokouksessa kuultavat selostukset.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallituksen työllisyys- ja kotoutumisjaosto:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Nuorisotyöttömyyden tilannekuva (Petra Savolainen ja Terhi Tevameri)

Nuorisotyöttömyyden kasvun syyt Espoo–Kauniaisten työllisyysalueella Tilastollinen tilannekuva keskittyy pääasiassa alle 25-vuotiaiden tilanteeseen ja heinäkuun 2026 virallisiin lukuihin. Tilannekuvan luvut koskevat osittain Espoota (esimerkiksi kaupunkivertailut) ja osin työllisyysaluetta, siksi yksittäiset luvut voivat hieman vaihdella.

Espoo–Kauniaisten työllisyysalueen nuorisotyöttömyys kasvoi nopeasti vuonna 2026. Kasvu painottui vastavalmistuneisiin, erityisesti toisen asteen suorittaneisiin, sekä työuran alkuvaiheen ammatteihin. Kyse näyttää olevan ennen kaikkea uusien työnhakijoiden lisääntymisestä, ei työttömyyden pitkittymisestä. Suurin osa kasvusta koski Suomen kansalaisia ja suomenkielisiä, vaikka myös vieraskielisten nuorten työttömyys lisääntyi. Tilastointierot, nuorten parempi tavoittaminen ja kausivaihtelu vaikuttavat lukuihin, mutta eivät selitä koko kasvua. Kasvusta huolimatta Espoon kaupunkikohtainen nuorten työttömyysosuus oli edelleen C6-kaupunkien toiseksi matalin.

Tilastollista kokonais kuvaa täydentävät palveluverkoston tilannekuva ja työllisyyspalveluissa kootut hiljaiset signaalit. Ohjaamotalon starttipisteen asiointikerrat kasvoivat tammi–heinäkuussa 2026 noin 7 prosenttia, ja työttömien osuus asiakkaista nousi 50 prosentista 55 prosenttiin. Nuorten arjessa kietoutuvat yhä tiiviimmin työttömyys, toimeentulon ja asumisen vaikeudet, mielenterveyshaasteet, neuropsykiatriset haasteet, oppimisvaikeudet, pitkittyvät koulutuspolut ja kasvava tuen tarve. Hiljaisen tiedon kyselyssä nuorten työllistymistä kuvattiin vaikeuttavan ensimmäisten työpaikkojen, kesätöiden ja osa-aikatyön niukka tarjonta, kielteiset työnhakukokemukset, työkokemuksen ja verkostojen puute, katkonaiset koulutuspolut sekä pirstaleiset palveluprosessit. Havainnot ovat asiantuntijasignaaleja ja jatkoselvitysten hypoteeseja, eivät todennettuja syy–seuraussuhteita.

Heinäkuussa 2026 Espoo–Kauniaisten työllisyysalueella oli 2 513 alle 25-vuotiaasta työtöntä, 561 enemmän kuin vuotta aiemmin. Vuosikasvu oli 28,7 prosenttia. Nuorten työttömyysosuus oli 17,7 prosenttia, mikä alitti koko maan 19,5 prosentin tason. Aktivointiaste oli 16,9 prosenttia eli koko maata korkeampi. Espoon kaupunkikohtainen työttömyysosuus oli 17,8

prosenttia: hieman Helsinkiä korkeampi, mutta selvästi Vantaata, Oulua ja Tamperetta matalampi. Espoon vuosikasvu oli C6-kaupunkien nopeinta, mutta pitkän aikavälin tarkastelussa kasvuvauhti ei ole poikkeuksellinen. Heinäkuun 2026 työttömien määrä oli lähes sama kuin koronakesän 2020, vaikka tilanteiden taustat ovat erilaiset.

Työhaun keskimääräinen kesto pysyi Espoossa 25 viikossa ja pitkäaikaistyöttömien osuus laski 13,6 prosenttiin. Tämä tukee tulkintaa siitä, että työttömyyteen tuli aiempaa enemmän uusia nuoria, mutta jaksot eivät ensisijaisesti pidentyneet. Samalla nuori työvoima kasvoi Espoossa 0,9 prosenttia, kun se Helsingissä ja Vantaalla supistui. Espoo erottuu siten ennen kaikkea kasvun nopeudessa, ei korkeassa työttömyyden tasossa.

Kasvun rakenteessa vastavalmistuneet korostuvat: heidän osuutensa nuorista työttömistä oli Espoossa 24,9 prosenttia, enemmän kuin Helsingissä ja Vantaalla. Hakuammateissa painottuivat ilman ammattia olevat sekä myynti-, palvelu-, asiakaspalvelu-, hoiva-, rakennus- ja ICT-tehtävät. Näillä aloilla työkokemus, verkostot ja työnantajalle näkyvät osaamissignaalit ovat usein ratkaisevia. Espoossa liiketalouden ja tietojenkäsittelyn perustutkinnon suorittaneiden osuudet olivat Helsinkiä suurempia. Myös ylioppilastaustaisten työttömien määrä kasvoi Espoossa vuodessa 22,9 prosenttia, mikä voi liittyä välivuosiin ja hidastuneisiin siirtymiin jatko-opintoihin.

Vieraskielisten osuus Espoon nuorista työttömistä oli 34,6 prosenttia, ja heidän määränsä kasvoi vuodessa 29,5 prosenttia. Kokonaiskasvusta valtaosa koski kuitenkin Suomen kansalaisia ja suomenkielisiä. Kaupunkivertailuun vaikuttavat myös 0-tuntisopimusten erilaiset kirjaamiskäytännöt: Espoo ja Vantaa kirjaavat työnhakijat työttömiksi, Helsinki useammin osa-aikatyössä oleviksi. Kirjaustapa vahvistaa eroa erityisesti Helsinkiin, mutta ei yksin selitä nuorisotyöttömyyden kasvua.

Nuorten tilanteessa näkyvät myös toimeentulon vaikeudet ja pitkittyvän työttömyyden kustannukset. Elokuussa 2026 Espoo–Kauniaisissa 18–24-vuotiaita perustoimeentulotuen saajia oli 1 922, joista 141:lle perusosaa oli alennettu 50 prosenttia. Nuorten osuus kaikista 50 prosentin alennuksista oli 30,5 prosenttia, kun koko maan osuus oli 26,1 prosenttia. Alle 25-vuotiaista kertyvä työttömyysetuuksien kunnan maksuosuus oli heinäkuussa yhteensä 183 978 euroa, ja kustannukset kasvavat työttömyyden pitkittyessä. Vuoden 2026 ensimmäisellä neljänneksellä 18–29-vuotiaista työttömistä 62,8 prosenttia pysyi työttömänä, 13,3 prosenttia työllistyi ja 23,8 prosenttia siirtyi työvoiman ulkopuolelle. Työvoiman ulkopuolella olleista 13,2 prosenttia työllistyi.

Kasvua voivat selittää samanaikaisesti heikentynyt suhdanne, ensimmäisten työpaikkojen niukka tarjonta, määräaikaisten työsuhteiden päättymisen ja koulutuksesta työelämään siirtymisen vaikeutuminen. Kansainvälisesti nuorisotyöttömyyden arvioidaan kasvavan hieman, ja tekoäly voi kaventaa työmarkkinoiden ensimmäistä porrasta etenkin ohjelmistokehityksessä, asiakaspalvelussa sekä dokumentoituun tietoon perustuvassa tieto- ja toimistotyössä. Espoon kehitys on osittain yhteensopiva tämän hypoteesin kanssa, mutta syy-yhteyttä ei voida nykyisellä aineistolla osoittaa. Heikko työkykyarvio liittyy aineistossa asiointin katkeamiseen, mutta yhteyttä nuorisotyöttömyyden kasvuun ei ole osoitettu. Myös mielenterveysoireet, oppimisvaikeudet, asumisen ja toimeentulon ongelmat sekä kausivaihtelu voivat vaikuttaa yksittäisten nuorten tilanteisiin ja kuukausittaiseen kehitykseen.

Tutkimustiedon perusteella yksittäinen työllistämistoimi ei riitä, vaan nuorille tarvitaan kohdennettuja ja katkeamattomia palvelupolkuja. Palkkatuki yksityisellä sektorilla, oppisopimus ja ammatillinen työvoimakoulutus voivat parantaa työllistymistä, jos niihin liittyy selkeä jatkopolku ja työmarkkinakysyntää vastaava osaaminen. Seurannan tulee ulottua ensimmäisen työllistymisen jälkeen työsuhteen keston, uusiin työttömyysjaksoihin ja koulutussiirtymiin. Palvelutarpeet on tarkoituksenmukaista jäsentää työnhakutuen, osaamisen vahvistamisen ja monialaisen tuen mukaan. Vaikuttavuutta tulee arvioida myös toimintakyvyn, motivaation, osallisuuden, arjen rytmin ja palveluun kiinnittymisen kautta.

Nuoren työllistyminen on monivaiheinen prosessi, jossa koulutus, työ, toimeentulo, asuminen ja hyvinvointi limittyvät. Espoo–Kauniaisten tilanteessa seuranta kannattaa kohdentaa erityisesti vastavalmistuneiden siirtymiin, uusien työnhakijoiden määrään, työttömyyden keston sekä palveluihin kiinnittymiseen. Saavutettavat digipalvelut, henkilökohtainen ohjaus, monialainen tuki ja tiivis työnantajayhteistyö muodostavat kokonaisuuden, jolla voidaan ehkäistä työttömyyden pitkittymistä ja tukea pysyviä siirtymiä työhön tai koulutukseen.

Lähteet: KEHA-keskuksen, Tilastokeskuksen, Kelan, Espoon kaupungin ja Tietoalusta Myllyn tilastot ja selvitykset (2026); ILO:n sekä nuorten työllisyyttä, työvoimapalveluja ja koulutussiirtymiä käsittelevä kansainvälinen tutkimuskirjallisuus (2019–2026, eritelty kalvosetissä); Espoo–Kauniaisten työllisyyspalvelujen hiljaisen tiedon kysely 8/2026 ja nuorten palveluverkoston tilannekuvat.

Liitteet

Oheismateriaali

- 21.9.2026_Nuorisotyöttömyyden kasvun syitä